

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

The Development of Local Curriculum: Thai Beaug Cultures on Selected
Course for grad level 6 students at Nong Ta Ming School, Pattananikhom
District, Lopburi Province

Received: October 20, 2020 Revised: December 24, 2020 Accepted: December 25, 2020

รับเข้า : 20 ต.ค. 63 แก้ไข : 24 ธ.ค. 63 ตอกรับ : 25 ธ.ค. 63

*ปนัดดา พาณิชยพันธุ์¹ และ พรรณีทิพย์ เพ็ชรวิจิตร¹

*Panadda Panichayapan¹ and Phanthip Petchvichit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเรียน และเพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 36 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน และ แบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 พื้นถิ่นไทยเบิ้ง หน่วยที่ 2 ภาษาไทยเบิ้งบ้านเรา หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาการจักสาน-ถักทอ หน่วยที่ 4 วัฒนธรรมแข่งขัน หน่วยที่ 5 ของกินถิ่นไทยเบิ้ง โดยมีค่าดัชนีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 85.06/88.43$ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนและผลการศึกษาเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรท้องถิ่น

¹สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹Social Education, Faculty of Humanities and Social sciences, Thepsatri Rajabhat University

*Corresponding author E-mail: panadda030@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research are to develop the local curriculum, to compare the scholastic achievements, to study learning behaviors, and to study attitudes of the 6th graders' towards the local curriculum about Thai Beaug cultures in the additional curriculum. The samples that had been specifically chosen are 36 6th graders of of Nong Ta Ming School in Pattananikhom District, Lopburi, in the second semester. The research instruments include the local curriculum about Thai Beaug cultures, learning management plans, achievement tests, learning behaviors surveys and attitude tests. The statistics used in the research are means, standard deviations and the t-test.

The results revealed that:

The local curriculum on Thai Berng culture, an additional course, was composed of five learning units: unit 1-Local Thai Berng, unit 2- Thai Berng Dialect, unit 3- Local Weaving Wisdom, unit 4-Energetic Culture, and unit 5- Thai Berng Cuisine. The effectiveness index was $E_1/E_2 = 85.06/88.43$. The post-learning achievement was higher than the pre-learning achievement, with statistical significance of .05. From the students' leaning behavior observation, the students' attitude towards teaching Thai Berng culture were at the highest levels.

Keywords: Development Curriculum, Local Curriculum

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์จากอดีตมาจนถึงปัจจุบันที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย เป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์จากอดีตมาจนถึงปัจจุบันและมีการปรับเปลี่ยนไปตามการพัฒนาการของสังคมในแต่ละยุคสมัยในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น เป็นอย่างมากและมีความจำเป็นที่สถานศึกษาควรจะนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยในภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและถ่ายทอดกันมาตั้งแต่อดีต แต่ทว่าในปัจจุบันภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยได้ ถูกเล็ดลอดไปมาก ซึ่งจะเห็นได้จากสถานศึกษายังไม่สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างจริงจัง ก่อให้เกิดปัญหานักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม ประชาชนขาดความผูกพันกับโรงเรียน เพราะไม่มีส่วนร่วมในการอบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์สู่ผู้เรียน (รุ่ง แก้วแดง, 2541) ซึ่งในทรรศนะของพระธรรมปิฎก (2542) เห็นว่าการศึกษายุคสมัยใหม่ได้แยกผู้เรียนออกจากชุมชนท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากการเรียนการสอนทั้งหมดมาจากส่วนกลาง ความแปลกแยกนี้มีลักษณะที่รุนแรงถึงกับทำให้ผู้เรียนบางคนดูถูกวิถีชีวิตของชุมชน ไม่มีความภูมิใจใน

วัฒนธรรม และท้องถิ่นของตนและไม่รู้จักที่จะนำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ความแปลกแยกดังกล่าวยังทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า ลูกไม่สืบสานอาชีพของพ่อแม่ คนรุ่นใหม่เข้ากับชุมชนเดิมไม่ได้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นจึงถูกละเลยทอดทิ้งจนค่อย ๆ สูญหายไปไม่มีผู้สืบทอด ฉะนั้นภูมิปัญญาไทยหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่มีลักษณะของการสะสม เรียนรู้ สืบสาน สืบทอด และต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันจากรุ่นสู่รุ่นติดต่อกันมาอย่างยาวนาน และมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิม จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ การนำภูมิปัญญาไทยสู่การศึกษาตลอดชีวิตจะส่งผลให้คนใช้ชีวิตร่วมกันอย่างสันติสุข ช่วยสร้างสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งช่วยให้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบที่เกิดจากสังคมภายนอก ตลอดทั้งช่วยส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของประชาชนให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน อันแสดงถึงความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างความมั่นคงให้กับสังคมและประเทศชาติต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ลพบุรี เป็นเมืองหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ผ่านยุคสมัยต่างๆ เรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน ระยะเวลายาวนานที่ผ่านมานั้น ลพบุรีเคยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของขอมและเขมร บางเวลาก็เป็นเมืองอิสระ บางยุคสมัยลพบุรีมีความเจริญรุ่งเรือง บางสมัยก็ถูกทอดทิ้งให้ซบเซา อย่างไรก็ตามถือว่าลพบุรีเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งในประวัติศาสตร์ของไทย กล่าวคือ เคยเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเมือง ศิลปวัฒนธรรม และศาสนาที่อยู่ในฐานะเป็นทั้งผู้รับและผู้เผยแพร่อารยธรรม เป็นเมืองราชธานีแห่งที่ 2 ของพระมหากษัตริย์ไทยถึงสองพระองค์ในสองยุคสมัย ได้แก่ ราชธานีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชในสมัยกรุงศรีอยุธยา และราชธานีในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จากการเป็นเมืองสำคัญดังกล่าวมาแล้ว จึงทำให้ลพบุรีมีโบราณสถานและโบราณวัตถุล้ำค่าที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือยุคสมัยต่างๆ เป็นอันมาก (ประวัตินครไทย ส่วนภูมิภาค จังหวัดลพบุรี, 2527) นอกจากนี้ยังได้รับการพัฒนาจนเมืองที่เจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การศึกษา และการทหาร ลพบุรีในปัจจุบันจึงเป็นเมืองหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทยที่มีความสำคัญควรค่าแก่การศึกษาและทัศนศึกษาทั้งในด้านของภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดสืบทอดกันมาอย่างหลากหลาย

ไทยเบิ้ง หรือ ไทยเต็ง หรือ ไทยโคราช เป็นกลุ่มชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณลุ่มน้ำป่าสัก ในพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม อำเภอสระโบสถ์ และอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ชาวไทยเบิ้งมีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม คล้ายกลุ่มชนไทยภาคกลาง ชาวไทยเบิ้งที่ตำบลโคกสลุง อำเภอพัฒนานิคม เป็นแหล่งกลุ่มชนไทยเบิ้งที่ใหญ่ที่สุดและยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งดงามทั้งภาษาพูด การแต่งกาย อาหารการกิน ศิลปะดนตรี การละเล่น การทอผ้า ตลอดจนประเพณีความเชื่อที่ยึดถือเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม

แต่ดั้งเดิม กลุ่มชนชาวไทยเบ็ญจโกศสูงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ในยามว่างจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไร่นาผู้ชายจะทำงานจักสานหรือเข้าป่าเพื่อหาของป่าล่าสัตว์ ส่วนผู้หญิงจะปลูกฝ้ายในบริเวณบ้าน และทอผ้าไว้ใช้ในครัวเรือนหรือขายนํารายได้มาใช้จ่ายในครัวเรือน มีวิถีชีวิตแบบพออยู่พอกิน (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, ม.ป.ป.) จากวิถีชีวิตที่โดดเด่นรวมถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มไทยเบ็ญจตั้งแต่ดั้งเดิม ทำให้มีนักวิชาการและผู้สนใจเข้าทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยเบ็ญจตลอดมา แต่ทำในลักษณะเฉพาะเรื่อง เฉพาะด้านไม่ได้รวบรวมเป็นหมวดหมู่ อีกทั้งความรู้ในแต่ละด้านอยู่ในรูปแบบเรื่องที่ศึกษา เชิญชวนผู้ที่สนใจศึกษาร่วมกิจกรรมเป็นครั้งคราว และเป็นกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ทำให้ภูมิปัญญาเอกลักษณ์ท้องถิ่นค่อย ๆ ลบเลือนไป

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะนักวิจัยภายในท้องถิ่นเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องศึกษา รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าวจึงมีความสนใจจะทำการศึกษาวิจัย เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ของชาวไทยเบ็ญจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนชุมชน ครูภูมิปัญญา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบ็ญจ กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นพร้อมกันนั้นยังเป็นการแก้ไขปัญหาการละเลยภูมิปัญญาท้องถิ่นของเด็กๆ และเยาวชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมคุณค่าอันดีงามของศิลปวัฒนธรรม และประเพณีอันมีค่ายิ่งของชุมชนท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหา และสภาพความต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบ็ญจ กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบ็ญจ กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบ็ญจ กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
4. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบ็ญจ กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ขั้นตอนการพัฒนา

ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชน ปราชญ์ชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา ครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 64 คน มีอายุระหว่าง 60-94 ปี ทำการศึกษาในพื้นที่ บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

1.2 ขั้นตอนการทดลองใช้

ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตการวิจัย

2.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) และแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) ที่มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยเบิ่ง ตามกรอบการศึกษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม, 2560) ได้แก่ 1) ภาษาถิ่นและภาษาชาติพันธุ์ 2) วรรณกรรมพื้นบ้าน 3) ศิลปะการแสดง 4) แนวปฏิบัติทางสังคม 5) พิธีกรรมและงานเทศกาล 6) งานช่างฝีมือดั้งเดิม 7) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล 8) กีฬาภูมิปัญญาไทย การเล่น การกีฬา และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว แล้วนำข้อมูลมาเรียบเรียงเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ่ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2.2 ขอบเขตการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในครั้งนี้ ใช้ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor, J.G., & Alexander, W.M. (1981). 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเตรียมการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล

2.3 ขอบเขตการด้านเนื้อหา

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ่ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 พื้นถิ่นไทยเบิ่ง หน่วยที่ 2 ภาษาไทยเบิ่งบ้านเรา หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาการจักสาน-ถักทอ หน่วยที่ 4 วัฒนธรรมแข่งขัน หน่วยที่ 5 ของกินถิ่นไทยเบิ่ง

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 – มิถุนายน พ.ศ. 2562

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้
2. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 แผน รวม 20 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26 ข้อ
5. แบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ข้อ

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

มีขั้นตอนในการพัฒนา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลหลักสูตรพื้นฐานโรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. สำรวจสภาพความต้องการของผู้เกี่ยวข้องโดยการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

1. แบบบันทึกการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสรุปประเด็นสำคัญและเขียนเชิงพรรณนา
2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured or Guided Interviews)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเตรียมการพัฒนา

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขออนุญาตปฏิบัติการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง
3. ผู้วิจัยและคณะทำงานประชุมร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจ รวมทั้งตรวจสอบทบทวนหลักสูตรโรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี (พุทธศักราช 2553) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบในการพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นเตรียมการพัฒนา คือ

1. หนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อขออนุญาตปฏิบัติการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2. คำสั่งโรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

3. แบบบันทึกการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสรุปประเด็นสำคัญและเขียนเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการพัฒนา

1. ผู้วิจัยและคณะกรรมการดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 64 คน มีอายุระหว่าง 60-94 ปี

2. นำข้อมูลจากข้อ 1 มาเรียบเรียง แล้วนำกลับไปตรวจสอบข้อมูลอีกครั้งจากผู้ให้ข้อมูล

3. ผู้วิจัย คณะทำงาน ร่วมกันจัดทำโครงร่างพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น โดยการออกแบบ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สารการเรียนรู้รายปี กำหนดเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชาการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

4. หลังจากจัดทำโครงร่างหลักสูตร เสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน การวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นนำมาปรับแก้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

5. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกสลุ อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดลพบุรี เพื่อขออนุญาตนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโคกสลุ อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดลพบุรี โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นการพัฒนา คือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 14 ข้อ

2. หนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกสลุ อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดลพบุรี

3. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ซึ่งมีขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การทดลองแบบรายบุคคล (Individual Tryout) นำหลักสูตรท้องถิ่นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน หาประสิทธิภาพแบบฝึกโดยใช้เกณฑ์ 65/65 แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหา และหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ได้ค่า $E_1/E_2 = 65.88/69.71$

3.2 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) นำหลักสูตรท้องถิ่นปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่เคยเรียนบทเรียนดังกล่าว ที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน คือ เก่ง

ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 3 คน หาประสิทธิภาพแบบฝึกโดยใช้เกณฑ์ 70/70 แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหา และหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ได้ค่า $E_1/E_2 = 72.56/72.71$

3.3 ทดลองแบบภาคสนาม (Field Tryout) นำหลักสูตรท้องถิ่นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่เคยเรียนบทเรียนดังกล่าว ที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 5 คน หาประสิทธิภาพแบบฝึกโดยใช้เกณฑ์ 75/75 และหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม ได้ค่า $E_1/E_2 = 85.06/88.43$ ซึ่งแบบฝึกมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจึงนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบ ด้วยวิธีการคำนวณหา ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 20 แผน ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมงเกณฑ์การพิจารณา มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.86

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.25-0.78 ค่าอำนาจจำแนก รายข้อระหว่าง 0.21-0.75 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80 โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม

6. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 26 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้วยวิธีการ คำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.70 ถึง 1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.88

7. แบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ประกอบด้วยข้อความเชิงนิมิต (Positive) และ ข้อความเชิงนิเสธ (Negative) อย่างละ 10 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.70 ถึง 1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.83

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการใช้หลักสูตร

1. นำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองต้ามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นการใช้หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล

1. ก่อนทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-Test)

2. ขณะผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนใช้แบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

3. หลังจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จแล้ว ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-Test) และแบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการใช้หลักสูตร คือ

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. แบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีนำมาบรรยายสรุป
2. คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบด้วย t-test แบบ Dependent
3. คะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. คะแนนที่ได้การทำแบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมีค่าดัชนีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 85.06/88.43$ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 พื้นถิ่นไทยเบิ้ง หน่วยที่ 2 ภาษาไทยเบิ้งบ้านเรา หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาการจักสาน-ถักทอ หน่วยที่ 4 วัฒนธรรมแข่งขัน หน่วยที่ 5 ของกินถิ่นไทยเบิ้ง โครงสร้างของหลักสูตรมีอยู่ทั้งสิ้น 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วิสัยทัศน์ 3) พันธกิจ 4) สมรรถนะของผู้เรียน 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) สารการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ 7) โครงสร้างรายวิชา 8) คำอธิบายรายวิชา 9) หน่วยการเรียนรู้ 10) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 11) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 12) การวัดผลและการประเมินผล
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น พบว่า นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผล

1. จากผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมีค่าดัชนีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 85.06/88.43$ มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้ เนื่องจากโรงเรียนวัดหนองตามิ่ง มีเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยเบื้องต้นอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่ ผู้สอนประจำวิชาจึงนำเนื้อหาและหนังสือที่มีอยู่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสำรวจจากการสอบถาม และสัมภาษณ์ความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะนักเรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน จึงทำให้โรงเรียนเกิดความต้องการที่จะสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตร ทุกขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ทั้งด้านกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการคัดเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ทำให้ได้หลักสูตรที่สนองต่อความต้องการความสำคัญและบริบทของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้ร่วมกับผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาออกแบบการดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลโดยการสอบถาม สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นระหว่างการรวบรวมภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น คณะทำงานสอบถามประชาชนชาวบ้านเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) และচারัง บัวศรี (2542) ระบุถึงองค์ประกอบหลักของการสร้างหลักสูตรว่าจะต้องประกอบไปด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลและแผนการสอน

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบื้องต้น กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาท้องถิ่นศึกษาวัฒนธรรมไทยเบื้องต้น ผู้วิจัยและผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนร่วมกันทำให้กิจกรรมมีความหลากหลาย ไม่ซ้ำซาก เช่น กระบวนการกลุ่ม การสาธิต บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การนำเสนอผลงาน และการฝึกปฏิบัติจริง มีการเชิญประชาชนชาวบ้านมาร่วมจัดกิจกรรมในบางกิจกรรม หรือให้ผู้เรียนออกเดินสำรวจพื้นที่รอบ ๆ โรงเรียนทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน และทำให้ผู้เรียนรู้จักประชาชนในท้องถิ่นก่อให้เกิดทักษะทางสังคมทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน โดยผู้วิจัยและผู้สอนพยายามจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นกันเองสร้างความใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร วิศพันธ์ (2551) ที่

พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องหัตถกรรมนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.88 สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพราะผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเพราะการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา เป็นอาชีพที่มีอยู่ในชุมชน ผู้เรียนได้พบเห็นเป็นประจำและในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจริง

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยรวมพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาคะแนนการประเมินพฤติกรรมโดยผู้วิจัยและครูผู้สอนพบว่า หน่วยการเรียนรู้หน่วยที่ 4 วัฒนธรรมแข่งขัน ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านที่มีอยู่หลากหลายครอบคลุมวิถีชีวิตประจำวัน ประกอบกับการละเล่นที่ต้องมีเพลงประกอบ ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนาน ได้ขับร้องและละเล่นไปพร้อมกัน ซึ่งหน่วยการเรียนนี้เป็นหน่วยการเรียนที่มีประชาชนชาวบ้านร่วมกิจกรรม โดยการใช้เพลงและเครื่องประกอบจังหวะพื้นบ้าน เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่น สามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้ผลดี ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเองร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขสนุกสนาน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมโดยใช้คำคล้องจอง คำบรรยาย คำขวัญ ที่เกี่ยวข้องกับไทยเบิ้งในอดีตทำให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดและการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกผลการประเมินโดยพฤติกรรมการเรียนที่ดีนั้นส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอุไรวรรณ สัจจานนท์ (2552) ได้ทำการวิจัยถึงพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนพบว่าหลังการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนมีความก้าวหน้าในทุกด้าน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม นักเรียนช่วยกันทำงานดีมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มมากขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน มีการให้กำลังใจเพื่อน ดี รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา และจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น การแสดงความคิดเห็น การร่วมกันสรุปประเด็นและสาระสำคัญ รวมถึงปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับในการเรียนอย่างเคร่งครัด อีกทั้งยังสอดคล้องกับวนิดา อารมณ์เพียร (2552) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนของครูผู้สอน จะต้องเป็นผู้ที่กล้าแสดงออก ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนเก่งช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า และเพื่อสมาชิกทุกคนจะต้องสามารถตอบคำถามในชั้นเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มดังกล่าว มีการกำหนดเป้าหมายที่ตนเองมุ่งหวังจากการเรียนที่ตนเองสนใจเป็นอย่างดี

4. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า นักเรียนมีเจตคติด้านความรู้ความเชื่อ ด้านประโยชน์และความสำคัญ ด้านการอนุรักษ์และการสืบทอด โดยภาพรวมนักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตลอดระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามลำดับเนื้อหาที่วางแผนไว้ครบถ้วนตามลำดับ โดยเริ่มตั้งแต่เรียนรู้ในเรื่อง ประวัติและความเป็นมาของไทยเบิ้ง เอกลักษณะการพูดภาษาไทยเบิ้ง ภูมิปัญญาการจักสาน-ถักทอ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และอาหารพื้นบ้าน

ไทยเบิ้ง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบเรียนนั้นได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นอย่างดี ประกอบกับผู้สอนในรายวิชามีหลากหลายประกอบด้วยปราชญ์ชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา และพระภิกษุสงฆ์ การออกแบบและสร้างบรรยากาศแวดล้อมในการปฏิบัติกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานพร้อมกับเรียนรู้ไปด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในเรื่องอาหารพื้นบ้านไทยเบิ้ง ผู้เรียนให้ความสนใจเป็นอย่างมากเพราะมีอาหารหลายชนิดที่ผู้เรียนไม่รู้จักขณะปฏิบัติกิจกรรมจึงสอบถามและให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญ เกิดความสนใจและวางแผนภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ถึงส่งผลให้ระดับเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สมถวิล วิจิตรวรรณ และคณะ (2556) กล่าวว่า การหยิบยกปัญหาและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเข้ามาสอดแทรกและเสริมใส่รายละเอียด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาพ เสียง และเรื่องราวเป็นสื่อสร้างความรู้สึกร่วม และความเข้าใจในประเด็นเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดไว้ทำให้เกิดการเรียนรู้ในหลายมิติสามารถนำพาผู้เรียนเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้ได้โดยที่ผู้เรียนไม่รู้ตัว และยังสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้โดยใช้สิ่งรอบตัวที่พวกเขาคุ้นเคยอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างรอบด้าน และนำไปสู่การบรรลุมากกว่าวัตถุประสงค์ของการเรียนในรายวิชานั้นๆ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทยเบิ้ง กลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองตามิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอื่นที่ต้องการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
2. การใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและความต้องการของผู้เรียนตลอดจนการใช้เทคนิควิธีการถ่ายทอดเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ครูผู้สอนควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และนำเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และสามารถแก้ปัญหาการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ จึงควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้หลากหลาย
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญและปฏิบัติอย่างจริงจังในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่าง ครู ผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา เพื่อแสวงหาแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสม และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนโดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก

2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบและวิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้ชุมชนเกิด การเรียนรู้ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. (2560). การกำหนดลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.2560. เข้าถึงจาก <http://ich.culture.go.th/images/ich-pdf/160.pdf>.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(1).
- อึ้ง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธนรัช
- ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดลพบุรี. (2527). นนทบุรี: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2542). การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). การนำภูมิปัญญาไทยเข้าระบบสู่การศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วนิดา อารมณเพียร. (2552). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความคงทนในการเรียนรู้เรื่อง การหารทศนิยม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดการจัดการ เรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD และเทคนิค TGT. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศศิธร วิศพันธ์. (2551). การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมถวิล วิจิตรวรรณ และคณะ. (2556). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (ม.ป.ป.). การจัดการเรียนรู้พื้นฐาน
การประเมิน. เข้าถึงจาก <https://library.tru.ac.th/inlopp/44-illocal/sacul/548-sacul09.html>.
- อุไรวรรณ สัจจานนท์. (2552). การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการ
เรียนรู้เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น จากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร. (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา.
- Saylor. J.G., & Alexander, W.M. (1981). Curriculum planning for better teaching and learning
(4th ed). New York: holt, Rinehart and Winston.